

PROCÉS PARTICIPATIU DE LA LLEI D'ACOLLIDA DE LES PERSONES IMMIGRADES I RETORNADES A CATALUNYA

Informe de resultats sobre el taller participatiu de la demarcació de Terres de l'Ebre amb càrrecs electius i personal de l'àmbit local (22 de març de 2007)

Març del 2007

1. INTRODUCCIÓ. 2. ORGANITZACIÓ DE LA SESSIÓ. 3. SÍNTESI DE LES IDEES PRINCIPALS DE LA JORNADA. 3.1 Titulars del dret al servei de l'acollida. 3.2 Continguts de l'acollida. 3.3 Prestadors dels serveis. 3.4 Professionals de gestió de la diversitat. 3.5 Nous serveis de les polítiques d'immigració de la Generalitat. 3.6 Altres aportacions. 4. APORTACIONS LITERALS DELS GRUPS DE TREBALL. 5. PARTICIPANTS.

1. INTRODUCCIÓ

La Generalitat de Catalunya, a través de la Secretaria per a la Immigració, està impulsant el projecte de Llei d'acollida de les persones immigrades i retornades a Catalunya. Com a primer pas, es va elaborar un document de bases que marca les principals línies estratègiques que hauria de recollir el futur projecte de Llei. Aquest document es va concebre com un instrument de treball per tal d'obrir la reflexió i el debat amb les administracions públiques i les entitats i associacions de la societat civil implicades en aquest àmbit.

Per aquesta raó, la Secretaria per a la Immigració i la Direcció General de Participació Ciutadana van dissenyar un procés participatiu amb l'objectiu de recollir aportacions i suggeriments en relació al document de bases. Així, es van organitzar 16 tallers participatius repartits per les diferents demarcacions territorials amb les quals s'organitza la Secretaria per a la Immigració: Barcelona, Lleida, Tarragona, Girona, Terres de l'Ebre, Catalunya Central i Alt Pirineu i Aran. En cadascuna d'aquestes demarcacions es van realitzar dues sessions de treball, una matinal amb representats polítics i tècnics de l'àmbit

local, i una de tarda amb entitats i associacions. Finalment, val a dir que a la demarcació de Barcelona, degut a la seva densitat de població, es van realitzar dues sessions: una a Barcelona i una altra a Granollers.

El present informe recull les aportacions de la sessió de debat amb tècnics de l'àmbit local realitzada a Tortosa durant el matí del dia 22 de març.

2. ORGANITZACIÓ DE LA SESSIÓ

La sessió va començar a les 9.15 hores i va finalitzar a les 13.30 hores. L'acte va tenir lloc a Tortosa, a la Sala d'Actes de la seu del Consell Comarcal del Baix Ebre, i va comptar amb l'assistència de 50 persones (en el darrer apartat d'aquest informe es relacionen les institucions que hi eren representades), entre els quals hi havia tècnics comarcals, municipals i càrrecs electes dels diferents ens locals.

La sessió es va iniciar amb la presentació per part de Jordi Pacheco, subdirector general de la Direcció General de Participació Ciutadana, que va exposar les línies generals del procés participatiu i la metodologia de treball. Seguidament va tenir lloc la intervenció d'Oriol Amorós, secretari per a la Immigració, que va exposar el document de bases de la llei.

A continuació, es va obrir un torn obert de paraules, en què els assistents feren preguntes concretes sobre diferents aspectes del document.

Posteriorment, es va dividir els assistents en dos grups per facilitar-ne la seva participació als tallers. La dinàmica de treball a tots dos grups va ser la mateixa. En primer lloc es va fer una ronda de presentacions personals. A continuació, el moderador va explicar breument la dinàmica de treball, tot recordant l'objectiu concret de la sessió. Aleshores, es va dividir el grup en subgrups més petits, els quals van debatre al voltant dels cinc eixos establerts en el document de bases i van escriure les seves aportacions en una targeta. Finalment, es va fer una ronda d'exposicions on cada subgrup va explicar a través d'un portaveu les

seves idees sobre cadascun dels eixos a la resta de grups, aportacions que el moderador anava col·locant en un paperògraf.

Un cop tots els grups van exposar les seves idees, el moderador les va repassar per construir col·lectivament les propostes definitives, que foren escrites en un paperògraf de síntesi i que posteriorment el portaveu de tots els grups explicaria a la sessió plenària.

3. SÍNTESI DE LES IDEES PRINCIPALS DE LA JORNADA

Per a sintetitzar les principals idees sorgides durant la jornada, s'utilitzaran els cinc eixos temàtics amb què es van estructurar els tallers participatius:

- Titulars del dret al servei d'acollida
- Continguts de l'acollida
- Prestadors dels serveis
- Professionals de gestió de la diversitat
- Nous serveis de les polítiques d'immigració de la Generalitat

3.1 Titulars del dret al servei d'acollida.

Al voltant d'aquest eix del document, hi ha un gran consens entre els diferents grups de treball.

Els participants consideren que l'acollida ha de ser un dret individual de qualsevol persona resident al territori català, independentment de si està empadronada o no i de quina siga la seva nacionalitat.

Malgrat aquesta desvinculació del padró però, els assistents coincidien en que s'havia de donar informació sobre la importància d'estar empadronats per tal que es tendís cap a l'empadronament de tothom.

Respecte al tema del padró, a un dels grups es va discutir en la manera com s'està empadronant. Es comentaren les diferències que s'estan donant entre municipis i es va voler fer palès que la llei havia d'orientar en com fer el padró per tal d'unificar criteris.

3.1.2 Continguts de l'acollida.

Sobre els continguts que ha de tenir aquesta llei, els participants estan d'acord amb tot allò que el document de bases preveu al seu redactat.

Es posa especial èmfasi en la importància del coneixement de la llengua catalana, en la formació en dret laboral i d'estrangeria, en el coneixement del funcionament del mercat d'habitatge i laboral i en el coneixement de la societat catalana i l'entorn més proper al ciutadà, el municipi.

Sobre els cursos lingüístics que s'han d'impartir, hi ha unanimitat en què la llengua ha de ser el català. S'argumenta que el coneixement d'aquesta llengua s'ha d'impulsar des de l'administració per la posició d'inferioritat de què parteix Ara bé, algun assistent apunta que no hem d'oblidar l'altra llengua cooficial, el castellà, que també s'hauria de donar la possibilitat d'aprendre'l.

Una altra de les consideracions que fan els assistents és la importància que aquests cursos formatius siguin flexibles i estiguen adaptats a les necessitats i les realitats dels usuaris, així com als recursos ja existents al municipi. En concret, s'apuntava que no podia ser el CNL l'única entitat que oferís els cursos de català, sinó que s'havia de comptar amb la resta.

Finalment, els assistents remarquen la necessitat de finançament propi que haurien de tenir aquests cursos i sessions formatives, per no haver de dependre de subvencions i poder tendir cap a l'autonomia financera.

3.1.3 Els prestadors dels serveis.

Al debat sobre qui ha d'oferir els serveis relacionats amb l'acollida, la unanimitat és clara. Els assistents als grups de treball coincideixen en considerar a l'administració local com al principal prestador, argumentant que és la més propera a l'usuari i la que millor coneix la realitat i les necessitats dels sol·licitants d'aquest servei.

Tanmateix, consideren també important comptar amb la col·laboració d'empreses, entitats sindicals i patronals i altres tipus d'entitats.

Ara bé, sigui qui sigui el prestador, si n'és un o si en són diversos, es manifesta que tots haurien d'estar coordinats, haurien de treballar des d'una òptica de transversalitat i haurien d'estar homologats per la Secretaria per a la Immigració.

3.1.4 Els professionals.

Sobre el punt que fa referència a les figures professionals que han de prestar el servei de l'acollida i el perfil que aquestes han de tenir, els participants als tallers expressaren diverses postures.

Respecte als professionals prestadors de l'acollida, es plantejaren dues postures. Per una banda, hi havia assistents que defensaren la figura dels tècnics en polítiques migratòries com la més preparada per fer l'acollida. Per una altra banda, hi hagueren participants que reivindicaren els agents d'acollida, com a professional més idoni per prestar aquest servei.

En el que sí que hi va haver consens fou en que qualsevol d'aquestes dues figures havia de tenir una formació específica i, especialment els agents d'acollida, havien de ser competents en diferents idiomes, així com tenir unes tasques definides i concretes.

Una altre tema que va sortir al debat, més enllà de les figures i perfils professionals, va ser el de la formació en general dels professionals de l'administració. Tothom estava d'acord en que qualsevol treballador, però

especialment aquells que fan atenció al públic, ha de rebre una formació bàsica en competències interculturals.

En el marc de les condicions laborals dels treballadors d'aquests àmbits, es reivindicà que aquests professionals passen a formar part de les estructures estables dels ajuntaments, per tal de no fomentar la precarització dels seus llocs de treball.

3.1.5 Nous serveis.

Sobre aquest eix del document de bases, els assistents comentaren moltes coses més enllà d'altres serveis pròpiament.

Com a nou servei a prestar, es comentà que seria necessari oferir mòduls de formació professional per a aquelles persones que no poden accedir a la xarxa normalitzada. També es reivindicà la formació i capacitació intercultural al territori per a diversos professionals, en especial mestres, metges, per la seva relació directa amb la població immigrada.

Altres demandes que es feren sota aquest ítem foren la necessitat de treballar per l'acomodació amb la població autòctona i la possibilitat de reinventar i adaptar alguns dels serveis existents, concretament el CNL, per fer-lo més flexible en horaris, calendaris i costos.

Un altre dels temes que sortiren al debat, fou el de la dificultat de l'homologació dels títols. El que s'apuntà fou la possibilitat d'oferir mòduls formatius adequats a la formació d'aquella persona per tal de facilitar-li la incorporació a una professió adequada a la seva formació d'origen.

4. APORTACIONS LITERALS DELS GRUPS DE TREBALL

A continuació, es transcriuen, de forma literal, les aportacions escrites pels participants durant la sessió de treball agrupades per àmbits temàtics.

Titulars del dret al servei de l'acollida

- Persones que han arribat recentment al municipi.
- Empadronats/es o persones amb dificultats per empadronar-se
- Persones empadronades sense mirar la situació administrativa
- Tota la població arribada (principi de voluntarietat)
- Persones estrangeres, retornades i de la resta de l'estat
- Titulars del padró sense tenir en compte l'origen
- Tothom que s'empadroni a un municipi de Catalunya, vingui de l'estranger, de la resta de l'estat o d'un municipi català
- Èmfasi en l'acollida dels menors
- Problema: possible col·lapse de gent

Continguts de l'acollida

- Coneixement de la llengua i de l'entorn
- Formació sociolaboral
- Accés al treball
- Accés a l'habitatge
- Assessorament en qüestions administratives
- Sessions de benvinguda segons l'empadronament

- Pla d'acollida: document per informar-los dels diferents serveis i equipaments del municipi
- Guia de recursos i serveis feta per cada ajuntament
- Primera acollida en català
- Acollida lingüística en català, amb horaris flexibles, al cni, elaboració de materials didàctics, coordinació amb les diferents entitats que ofereixen cursos de català.
- Coneixement de la llengua, del mercat laboral, de l'entorn.
- Formació ocupacional/professional: cursos de capacitació professional que serveixi per facilitar l'homologació de títols; establir sistemes per facilitar certificats de professionalitat que acreditin altres tipus d'estudis no oficials
- Llengua, treball i estrangeria, coneixement de la societat catalana, prioritzant l'entorn més proper, el municipi
- Competències lingüístiques bàsiques, coneixements laborals i d'estrangeria. És important donar la informació necessària de documents i de borses de treball.
- Coneixement de la societat. Fer acollida adaptada també a les famílies, en l'adaptació dels menors
- Habitatge: informació (més prioritari) i facilitar-ne l'accés (menys prioritari)

Prestadors dels serveis

- Administració local

- Entitats amb conveni amb l'administració local
- Empreses amb regulació específica
- Coordinació interinstitucional
- L'ajuntament com a eix vertebral amb conveni de col·laboració amb entitats que realitzin serveis més específics
- Afegir les empreses i altres entitats en aquest grup de prestadors que puguin facilitar l'acollida en tots els àmbits: treball habitatge, educació
- Ideal: que les empreses s'involucrin en l'acollida; implantar cursos on els immigrants puguin "actualitzar" els coneixements obtinguts al seu país d'origen
- Administracions locals i entitats via conveni. Crear sinèrgies
- Administracions generals per aportar recursos, no via subvenció
- Aportar suport tècnic
- Generalitat i administració local
- Entitats i associacions
- Implicació de les entitats privades (empreses)
- Govern central
- Govern exterior
- Sindicats i patronals

- Establir un mapa formatiu en l'aspecte de la capacitat lingüística
- Les sessions de benvinguda: ajuntaments i consells
- Llengua: consorci, formació d'adults, entitats i ajuntaments
- Treball: OTG, sindicats i entitats
- Homologar serveis

Professionals de gestió de la diversitat

- Establir les funcions del lloc de treball i a partir d'aquí establir el perfil del treballador professional
- Coneixements específics
- Formació especialitzada contínua (administracions públiques)
- Ampliar l'oferta de professionals especialitzats en cadascun dels àmbits on els immigrants necessiten ajuda (no que només una persona hagi de tenir tot)
- Han de ser professionals sensibilitzats i preparats per a assessorar
- Professionalitzar els assessoraments
- Canviar fórmules de contractació dels professionals
- Obligatorietat de formació per a professionals d'atenció al públic
- Precarietat laboral: estructura
- Tècnics/es d'immigració

- Agents d'acollida
- Estem d'acord amb el document de bases
- Formació: llicenciatura, cursos de formació, màsters, postgraus
- Els altres tots diversitats
- Tots els professionals de l'administració
- Tècnic de polítiques migratòries (formació específica)
- Agent d'acollida (llengües)

Nous serveis de les polítiques d'immigració de la Generalitat

- Reinventar els serveis existents
- CNL: formats d'aprenentatge del català per part del consorci han de ser més flexibles
- Itineraris de cursos
- Horaris
- Cost
- Acomodació
- El servei de coneixement de l'entorn ampliar-lo a les persones que no se'ls hi va oferir un procés d'acollida adequat perquè no existia

- Com gestionem a la gent que ja tenim al territori i no ha passat per cap procés d'acollida
- Canviar la forma d'aplicar els continguts: flexibilitzar horaris (ex.: consorci) i ampliar els serveis
- Que els ajuntaments puguin incidir al consorci en adaptar els cursos a les necessitats del moment
- Borses de treball adaptades; que les empreses no es desvinculin
- Crear un servei on les empreses o qualsevol entitat ofereixin mòduls de formació professionals on els immigrants que tenen una formació al seu país i no la pot convalidar, que pugui actualitzar i demostrar els seus coneixements per tal d'evitar que tots hagin de treballar a la construcció

5. PARTICIPANTS

Les 50 persones que assistiren a la jornada ho feren en representació d'aquestes 22 institucions:

- Ajuntament d'Alcanar
- Ajuntament de l'Ametlla de Mar
- Ajuntament d'Amposta
- Ajuntament de Deltebre
- Ajuntament de Flix
- Ajuntament del Perelló
- Ajuntament de Roquetes
- Ajuntament de Sant Carles de la Ràpita
- Ajuntament de Santa Bàrbara
- Ajuntament de la Sènia
- Ajuntament de Tarragona
- Ajuntament de Tortosa

- Ajuntament d'Ulldecona
- Ajuntament de Xerta
- Consell comarcal del Baix Ebre
- Consell comarcal del Montsià
- Consell comarcal de la Ribera d'Ebre
- Consell comarcal de la Terra Alta
- Consorci per la Normalització Lingüística
- Departament d'Educació
- Diputació de Tarragona
- SSTT d'Acció Social i Ciutadania